

TAISTELU MALMIN LENTOASEMASTA
Kansanliikkeen keinot ja mahdollisuudet

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

HAMK Riihimäki

Kevät, 2020

Tero Ilola

Liikenneinsinööri
HAMK Riihimäki

Tekijä	Tero Ilola	Vuosi 2020
Työn nimi	Taistelu Malmin lentoasemasta – Kansanliikkeen keinot ja mahdollisuudet	
Työn ohjaaja	Janne Rautio	

TIIVISTELMÄ

Helsinki-Malmin lentoasema, tutummin Malmin lentoasema sijaitsee Koillis-Helsingissä Tattarisuon alueella. Kokonaispinta-alaltaan reilusti yli sadan hehtaarin alueen etäisyys Helsingin keskustasta on vain n. 12 kilometriä. Ei siis ole mikään ihme, että tuo valtava alue on ollut maankäytöllisten muutosideoiden ja tehokkuusajattelun keskiössä jo joidenkin vuosikymmenien ajan. Tässä työssä keskitytään 2000-luvulla julkisuutta saaneisiin suunnitelmiin ja ideoihin, joissa Malmin lentoasemaa on yritetty saada muuhun, kuin sen alkuperäiseen käyttöön ja siihen miten ideoita on puolustettu, mutta ennen kaikkea vastustettu. Muutossuunnitelmien vastavoimaksi on vakiintunut Malmin lentoaseman ystävät ry (MLY), jonka toiminnan tarkoituksena on Malmin lentokentän toiminnan kehittäminen, edistäminen ja tukeminen. Tarkoituksena on myös vaalia ja suojella Malmin alueen monimuotoista luontoa ja rakennettuja kulttuurikohteita ja ympäristöjä, vaalia niiden ominaisluonnetta ja erityispiirteitä sekä edistää niiden kestävää hoitoa ja käyttöä. MLY haluaa siis lyhykäisyydessään säilyttää lentoaseman toimivana kokonaisuutena, kuten se on alun perin suunniteltu. Yhdistys on organisoinut tai laittanut alulle useita kansalaisaloitteita, joiden tarkoituksena on muutoksiin tähtäävien hankkeiden kaataminen. Näihin aloitteisiin syvennyttään tässä työssä tarkemminkin. Aihe on kuuma aina, kun jotakin uutta sen tiimoilta julkaistaan, mukana on myös joitakin yksittäisten ihmisten kannanottoja aiheen tiimoilta. Tarkoituksena on valottaa aihetta, joka on saanut aikaan poikkeuksellisen suuren kansanliikkeen, joka on ollut aktiivinen poikkeuksellisen pitkän ajan. Lisäksi avata niitä keinoja, joita vallitsevan hallintotavan mukaisesti on käytössä oman näkemyksensä esittämiseen, sekä kuvata sitä käännteiden vuoristorataa, jota pitkin asia on edennyt kohti lopullista ratkaisua.

Avainsanat Malmin lentoasema, Malmin lentokenttä, Lex Malmi, Vapaa-vuori, Malmin lentoaseman ystävät ry.

Name of degree programme

Campus

Author	Tero Ilola	Year 2020
Subject	Fight for Malmi airport – Means and potential of a people's movement	
Supervisor	Janne Rautio	

ABSTRACT

Helsinki-Malmi airport, more familiarly Malmi Airport and originally Helsinki airport is located in NorthEast corner of Helsinki on Tattarisuo region. Suurmetsäntie, Tattariharjuntie, Tullivuorentie and Malminkaari form a square, in which the airports recent area of 100ha is located as a total. Largely thinking the area is on the north side of Kehä I, but on the south side of Kehä 3, on the west side on Lahdenväylä and right beside the railroadtrack. So, it is no wonder that an area that huge, with only 12 kilometers from the Helsinki city center, have been in the focus of different kind of ideas of land usage and effective thinking for decades already. In this work, I focus on the ideas that have gotten publicity in the 21st century, that are made for changing the purpose of the original Malmi airport. How the ideas have been stood up for and most of all, what kind of resistance they have raised. Malmin lentoseman ystävät ry (MLY) have personified as a party to stand up against the changes and the priority on their operation is to keep the airport in its original use. In short, MLY wants to keep the airport as a working center of aviation hobby, training, and business. The party have organized many pleas to fight the ideas of change. These pleas will be discoursed on this work. Malmi airport is a hot subject whenever anything new about it is published. I will attach some opinions of private persons also. This subject with only its administrative processes would end up many times bigger than this work. My idea is to lighten up a subject which have raised exceptionally big movement among our citizens for an exceptionally long period. To clear those options which are available to show people's opinions, and to describe the rollercoaster ride of incidents to the final solution.

Keywords Malmin lentoasema, Malmin lentokenttä, Lex Malmi, Vapaa-
vuori, Malmin lentoaseman ystävät ry.

Pages 28 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	MALMIN LENTOKENTTÄ	3
2.1	Malmin Lentokentän sijainti	3
2.2	Malmin lentoaseman syntyhistoria.....	4
3	VALTAPELIÄ MALMIN LENTOKENTÄN KUSTANNUKSELLA	6
4	MALMIN LENTOASEMAN YSTÄVÄT RY	9
5	LEX MALMI.....	11
5.1	Lex Malmin käsittely ja aloitekeskustelut	12
5.2	Perustuslakivaliokunta	14
6	KANSALAISALOITTEET MALMIN LENTOKENTÄN SÄILYTTÄMISESTÄ JA VASTAAN	15
6.1	Kuntalaisaloite Helsinki-Malmin lentokentän säilyttämisestä ilmailukäytössä	15
6.2	Kuntalaisaloite Helsinki-Malmin rakentamisesta.....	17
6.3	Kuntalaisaloite luonnonsuojelualueen perustamiseksi Malmin lentokentän alueelle	18
7	MALMIN LENTOKENTTÄ VAALITEEMANA	20
7.1	Eduskuntavaalit 2007	20
7.2	Kuntavaalit 2017	20
8	TÄMÄN HETKEN TILANNE.....	21
9	MINUN MALMINI.....	24
	LÄHTEET	26

1 JOHDANTO

Olen asunut Malmin lentokentän läheisyydessä kolmevuotiaasta saakka, eli aika tarkkaan viisikymmentä vuotta. Ensin Vihtorinkujalla lapsuuteni ja nuoruuteni, sitten kymmenisen vuotta Sepeteuksentien mäen päällä, eli lähempänä laskeutuvia lentokoneita ja nyt viimeiset parikymmentä vuotta Jyvätiellä, Helsinki-Vantaan ja Malmin lentoliikenteen ristitulella. Muistan lapsuudestani, kuinka kotonamme vieraisilla olleet ihmiset kauhuissaan päivittelivät matalalla lentäviä lentokoneita, joihin itse ei tullut kiinnittäneeksi mitään huomiota. Alusta asti lentokoneet ovat kuuluneet tämän asuinympäristön ominaispiirteisiin, eikä niitä tule lainkaan huomanneeksi, jos ei varta vasten ala niitä tarkkailla. Suurinta ääntä on kautta aikain aiheuttanut laskuvarjohyppääjiä yläilmoihin kuljettava lentokone, jonka nousu hyppykorkeuteen kesti yllättävän kauan. Kun hyppääminen vielä enimmäkseen tapahtui vapaapäivinä, saattoi tuosta aiheutua oikeaa häiriötä pihanurmella nautittavan päiväkahvin lomaan. Toisaalta hyppääjät itse olivat varmasti kaikille mieluista seurattavaa. Tämä asia ei enää ole relevantti, sillä laskuvarjoharrastus on loppunut Malmilta jo 2013. Silloin Suomen Laskuvarjokerho ja Utin Laskuvarjokerho yhdistyivät Skydive Finland ry-nimen alle.

Vaikka Malmin lentokenttä on edelleen aktiivisessa käytössä ja merkityksellinen niin harrastustoiminnan kuin luonnon monimuotoisuuden takia, tämä suuri alue on ollut maankäyttöisten muutosideoiden ja tehokkuusajattelun keskiössä jo joidenkin vuosikymmenien ajan keskeisen sijaintinsa vuoksi. Tässä työssä keskityn 2000-luvulla julkisuutta saaneisiin suunnitelmiin ja ideoihin, joissa Malmin lentoasemaa on yritetty saada muuhun, kuin sen alkuperäiseen käyttöön ja siihen miten ideoita on puolustettu, mutta ennen kaikkea vastustettu.

Melu tulee usein esiin kentän lakkauttamista kannattavien mielipiteissä, mutta oma vakava pelkoni on, että jos/kun Malmin toiminta loppuu, alkavat Helsinki-Vantaan koneet laskea juuri Koillis- Helsingin yli ja melun määrä kenties moninkertaistuu. Löysin artikkelin, joka käsitteli Jakomäessä järjestettyä asukasiltaa (Pihlajamaa, 2001). Siinä mainitaan, että Jakomäen asukkaat ovat huolissaan lastensa ja lastenlastensa asuntoasioista ja toivovat kentän paikalle kohtuuhintaisia asuntoja. Helikopterimelu mainitaan myös, ikään kuin painavana perusteena. Kaupunkisuunnitteluviraston Matti Visanti kertoo yllättyneensä näkemyksestä, muissa hänen tilaisuuksissaan on kenttää enemmänkin puolustettu. Melu ainakin on siis kulkenut keskusteluissa vahvana tämän 2000-luvun.

Malmilla järjestetyt kansainväliset ilmailunäytökset ovat olleet elämyksellisyydessään ainutkertaisia ja keränneet parhaimmillaan yli 50 000 kävijää. Vastaavaa koko perheen ulkoilmatapahtumaa on vaikeata kuvitella. Ilmai-

lun ihmeellisessä maailmassa huomaa helposti oman rajallisuutensa. Muis-
tan, kun eräänä vuonna kuulutettiin näytöksen vetonaulojen, Hawkien
juuri valmistelevala lähtöä Pirkkalasta Helsinkiä kohti. Mielikuva oli, että
odotusta oli odotettavissa pitkään. Hawkit kuitenkin pamahtivat näköpii-
riin käytännössä minuuttien kuluttua.

Itse en ole kovin innokas luonnossa kulkija, mutta Malmin lentokentän
alue on monelle tärkeä luonnon tarkkailun kohde. Puistola-Seura on järjes-
tänyt jo vuosikymmeniä mm. Satakielikävely- nimistä tapahtumaa, jossa
lintuasiantuntijan opastuksella tutustutaan alueen lintulajistoon. Luon-
nonsuojelulliset näkökulmat ovat myös nousseet keskiöön Malmi-asiaassa
nyt, kun vireillä on aloite koko lentokenttäalueen julistamiseksi luonnon-
suojelualueeksi. Lisäksi Malmin lentokentän ympäri kulkee noin 6 km pi-
tuinen lenkkipolku, joka on lenkkeilijöiden ahkerassa käytössä. Talvisin po-
lulle raivataan hiihtolatu.

Kulttuurihistoria on eräs näkökulma, jolla Malmin lentokenttää pyritään
perustelemaan säilytettäväksi. Kohde on valittu Euroopan seitsemän
uhanalaisimman kulttuuriperintökohteen listalle. Valinnan tekivät kulttuu-
riperintöjärjestö Europa Nostra ja Euroopan investointipankin instituutti
(Koivisto, 2016). Perusteluissa Malmin mainitaan olevan yksi maailman
parhaiten säilyneistä edelleen toimivista lentoasemista toista maailmanso-
taa edeltävältä ajalta. Se on myös varhaisen kaupallisen ilmailun elävä kult-
tuuriperintökohde, mainitaan. Lex Malmia AMK-opinnäytetyönään käsitel-
lyt Elina Leukkunen (2018) tuo esiin, että lentokenttäalue on osa valtakun-
nallisesti merkittäviä rakennetun ympäristön kulttuuriympäristöä (RKY), ja
lisäksi se on valittu kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön valikoimaan,
jossa on suomalaisen modernismin merkkiteoksia 1920–70-luvuilta.

Muutossuunnitelmien vastavoimaksi on vakiintunut Malmin lentoaseman
ystävät ry (MLY), jonka toiminnan tarkoituksena on Malmin lentokentän
toiminnan kehittäminen, edistäminen ja tukeminen (Helsinki-Malmi Air-
port. n.d.). Malmin lentoaseman ystävät ry haluaa siis lyhykäisyydessään
säilyttää lentoaseman toimivana kokonaisuutena, kuten se on alun perin
suunniteltu. Yhdistys on organisoanut tai laittanut alulle useita kansalais-
aloitteita, joiden tarkoituksena on muutoksiin tähtäävien hankkeiden kaa-
taminen. Näihin aloitteisiin syvennyn tässä työssä tarkemminkin. Aihe on
kuuma aina, kun jotakin uutta sen tiimoilta julkaistaan, liitän mukaan myös
jotakin yksittäisten ihmisten kannanottoja aiheen tiimoilta.

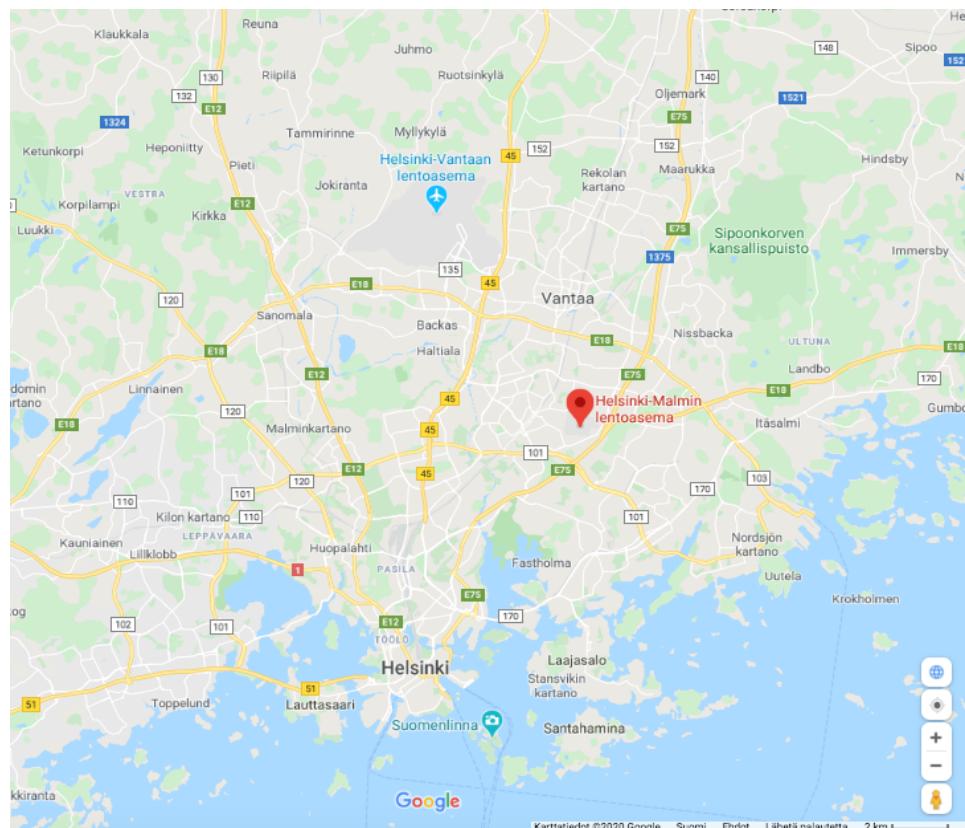
Tarkoituksena on valottaa aihetta, joka on saanut aikaan poikkeuksellisen
suuren kansanliikkeen, joka on ollut aktiivinen poikkeuksellisen pitkän
ajan. Avata niitä keinoja, joita vallitsevan hallintotavan mukaisesti on käy-
tössä oman näkemyksensä esittämiseen, sekä kuvata sitä käänneiden vuo-
riorataa, jota pitkin asia on edennyt kohti lopullista ratkaisua.

2 MALMIN LENTOKENTTÄ

2.1 Malmin Lentokentän sijainti

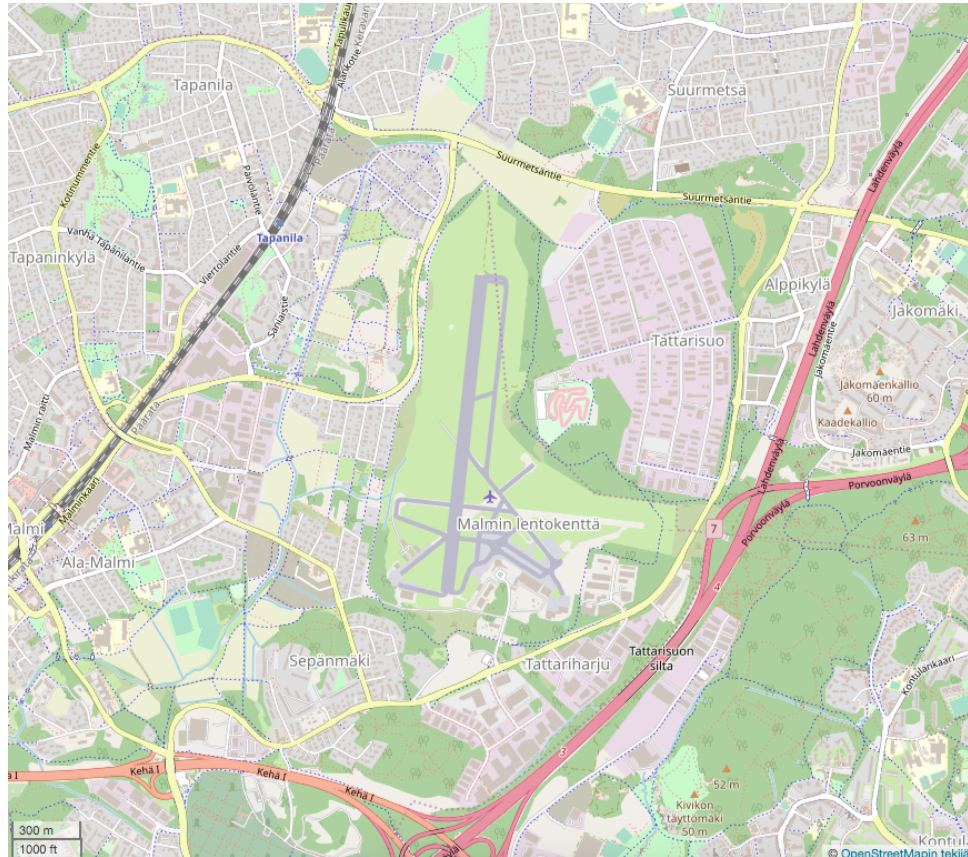
Malmin lentokenttä sijaitsee pisteessä 601514N 0250239E. Sen virallinen tunnus on Helsinki – Malmi (EFHF). Lentopaikat.fi-sivuston mukaan kenttä on Malmin lentokenttäyhdistys ry:n ylläpitämä valvoton PPR-lentopaikka. PPR eli ennakkolupa tarkoittaa sitä, että Malmille saapumiseen ja sieltä lähtemiseen on pyydettävä erillinen lupa. Lupa pyydetään yhdistyksen kotisivulla olevalla lomakkeella, jonne tehdään ilmoitus aiotusta lentotoiminnasta. (Lampi, 2017). Kentällä lennetään päivittäin kello 07.00-22.00 välisenä aikana VFR-näkölentosääntöjen (Visual Flight Rules) mukaisesti, joka tarkoittaa sitä, että lentäjällä on oltava alinomaa näköyhteys maastoon. Lisäksi mainitaan, että koska kenttä sijaitsee Helsinki-Vantaan lentoaseman läheisyydessä, tapahtuvat saapumiset, lähdöt ja laskukierroslentämiset erityisten ohjeiden mukaisesti. Kenttää käytetään vilkkaasti moottori- ja ultrakevytlentotoimintaan. Sen sijaan taitolentäminen, purjelentäminen ja liitimillä lentäminen on kielletty. (Helsinki - Malmi (EFHF), 2018.)

Liitteenä olevista karttakuvista (kuva 1., kuva 2.) on helppo hahmottaa Malmin kentän varsin keskeinen sijainti Koillis-Helsingissä.

Kuva 1. Malmin lentokentän sijainti. (Google Maps, n.d.)

Laajemmin ajateltuna alue sijaitsee Kehä I:n pohjoispuolella, mutta Kehä 3:n eteläpuolella, Lahdenväylän länsipuolella ja aivan pääradan varrella. Etäisyys Helsingin keskustaan on vain 12 kilometriä, joten Helsingin ytimen laajentumistarpeisiin alue pystyisi vastaamaan suurella kapasiteetillaan ja ihanteellisella sijainnillaan (kuva 1.).

Kuva 2. Malmin lentokentän lähiympäristö. (Malmin lentokenttä, n.d.)

Suurmetsäntie, Tattariharjuntie, Tullivuorentie sekä Malminkaari muodostavat vinoneliön, jonka sisällä lentokentän nykyinen 100 hehtaarin kokoinen alue kokonaisuudessaan sijaitsee (kuva 2.). Alueen, jota uudet maankäytön ehdotelmät koskevat, on kokonaisuudessaan uutisoitu olevan 138 hehtaarin laajuinen.

2.2 Malmin lentoaseman syntyhistoria

Helsingin lentoasema vihittiin käyttöön 15.5.1938. Varsinaiset syntysanat lausuttiin, kun Helsingin kaupunginhallitus lähetti 22.8.1934 kaupunginvaltuustolle esityksen Helsingin maalentoaseman sijoittamisesta Tattarisuon virkistysalueelle esillä olleen Tuomarinkylän alueen sijaan. Hankeen mahdollistamiseksi solmittiin Helsingin kaupungin ja Valtion välille 10.5.1935 sopimus, jossa Helsingin kaupunki luovuttaa lentokentän käyttöön siihen tarvittavan maa-alueen 99 vuodeksi, eli vuoteen 2034 saakka. Sopimusta täydennettiin lisäosalla heinäkuussa 1939, jossa lentokenttäaluetta sovit-

tiin laajennettavaksi. Kentän rakennuskustannukset sovittiin puolitetta-
viksi Helsingin kaupungin ja valtion välillä. (Sipilä, Hakkarainen, Wahl,
2018.)

Jo maanrakennuksen osalta oli kyse valtavasta projektista. Salaojia kaivet-
tiin noin 39 kilometriä ja viemäriä neljä kilometriä, kaikki käsin. Maa-ai-
nasta tuotiin paikalle läheisen Fallkullan sorakuopasta kolmen höyryvetu-
rin ja viidenkymmenen vaunun voimin. 30 kuorma-autoa lisäsi kapasiteet-
tia muilta sorakuopilta. Maanmuokkaustöitä tehtiin parhaimmillaan ym-
päri vuorokauden ja lopullista pintaa oli tasoittamassa kahdeksan moot-
tori- tai höyryjyrää. Siirtomaata tuotiin kentälle kokonaisuudessaan
165000 kuutiometriä. (Sipilä ym., 2018.)

Yleisten rakennusten ylihallitus päätyi lokakuussa 1936 siihen, että hallin-
torakennuksesta tulisi muodoltaan pyöreä (kuva 3.).

Kuva 3. Dag Englundin suunnittelema Malmin lentoasemarakennus, ku-
ten matkailijat ovat sen kautta aikain nähneet. (Tero Ilola, 2020)

Sylinterimäisestä, kolmikerroksisesta keskusosasta, lähti sivuille kaksi suo-
rakaiteen muotoista siipirakennusta, jotka tosiaan muistuttavat lentoko-
neen siipiä. Arkkitehti Yrjö A. Waskinen piirsi alustavat suunnitelmat
vuonna 1936 joita arkkitehti Dag Englund jatkoi ja viimeisteli vuoden 1937
puolella. Englund oli mukana myös rakennustöiden arkkitehtonisessa val-
vonnassa. Hallintorakennus oli lennonjohtotornia lukuun ottamatta lähes
valmis, kun Helsingin lentoasema vihittiin käyttöön 15. Toukokuuta 1938.
Koko suunnitteluprosessin ajan oli ajateltu, että lentokentän päärakennus
on erittäin tärkeä tekijä suomikuvan esittämisessä tänne saapuvalle tai

täältä lähtevälle matkustajalle. Niinpä ainutlaatuisen arkkitehtonisen ulko-kuoren lisäksi myös sisustukseen panostettiin erityisesti. Kalustus valittiin parhailta toimittajilta, kuten Artek Oy (Alvar Aalto) ja Billnäs Oy ja Merivaara Oy. Laadusta kertoo jotakin se, että sisustamiseen oli varattu 440 000 markkaa. (Sipilä ym., 2018.)

Lentotoiminta pääsi alkamaan kuitenkin jo 16.12.1936. Tuolloin Helsinki pääsi liittymään ympärivuotiseen lentoliikenneverkkoon, kun aiemmin lentotoiminta oli ollut sidoksissa meriveden pysymiseen sulana operoitaessa kellukekoneilla. Rakennusjärjestelyt olivat vielä pahasti kesken, joten esimerkiksi lennonjohto toimi väliaikaisissa tiloissa. Ensimmäinen Malmille laskeutunut kone oli Ilmavoimien Tuisku, jota ohjasi lentomestari Urho Heiskala. (Sipilä ym., 2018.)

Lentokenttä mahdollisti useiden ulkomaisten lentoyhtiöiden säännöllisen liikennöinnin Helsinkiin. Toisen maailmansodan myötä lentoaseman tärkeys lentotukikohtana pääkaupungin suojelemiselle korostui. Sodan aikana lentokenttä oli Ilmavoimien ja Saksan Luftwaffen yhteinen tukikohta sodan loppuun saakka. Vaikka lentoasema yhdisti Helsingin muuhun maailmaan ennen näkemättömällä tavalla, niin paikallisiakin liikennejärjestelyjä tarvittiin. Vanhalta Porvoontieltä tehtiin uusi yhdystie kohti hallintorakennusta. Se kaartui alamäkeen kohti hallintorakennusta ja näytti hallintorakennuksen mahdollisimman kauniisti lentoasemalle saapuvalle matkustajalle. Hallintorakennuksen eteen rakennettiin piha-alue, johon kentälle saapuvat autot, taksit ja linja-autot saattoivat tilapäisesti pysäköidä. Olemassa oli suureellisemmat suunnitelmat suoran tieyhteyden rakentamiseksi Helsingin keskustasta, usean hehtaarin pysäköintialueista kentän alueelle ja jopa junayhteydestä. Näistä kuitenkin luovuttiin ja alkuperäinen, tilapäiseksi tarkoitettu liikennejärjestely, on käytössä edelleen. (Sipilä ym., 2018.) Edelleen myös Lentoasemarakennus näyttäytyy parhaimmaksi kentälle saapuvalle matkustajalle.

3 VALTAPELIÄ MALMIN LENTOKENTÄN KUSTANNUKSELLA

Kentän kaatajaksi on henkilöitynyt Jan Vapaavuori, joka käänsi pahasti takkinsa asiassa. Asuntoministerinä toimiessaan Vapaavuori perusteli Sipoon osan liittämistä Helsinkiin juuri rakennusmaan tarpeella ja vastasi silloin hänelle lähettämääni sähköpostiin, että Malmi kyllä pelastuu. Nyt Vapaavuori ajaa tiukasti rakentamista alueelle. Vapaavuoren kokoomus ja toisaalta Vihreät ovat innokkaimmin rakentamisen puolella. Mainittakoon, että 18.11.2001 julkaistussa MaTaPuPu-lehdessä on artikkeli, jossa Koillisen alueen Kokoomuksen neuvottelukunta antaa yksiselitteisen julkilausuman kentän säilyttämisen puolesta.

Paikallisina asukkaina olemme kokeneet, ettei lentomelu suuremmin alueella häiritse. Päinvastoin olemme voineet todeta, että Malmin kentän pienkoneiden ja muun ilmailun ansiosta Helsinki-Vantaan koneiden melu ei kuulu haittaavana alueellamme”, lausumassa todetaan. “Malmin lentokenttä ei mielestämme ole vapautettavissa asutuskäyttöön vuonna 2005, eikä pitkään sen jälkeenkään. (Pihlajamaa, 2001.)

Lisäksi Malmin kentän pehmeän maaperän todetaan vaativan syvää paalutusta, joka nostaisi neliöhintoja kohtuuttoman korkeiksi. Näin siis Kokoomuksen leiristä vuonna 2001 ja taas melu on mukana kuvioissa.

Perusteluja oman kantansa vaihtumiseen ja ikäänkuin lopullisen niitin nykyiselle järkähtämättömyydelleen asiassa Vapaavuori tuo esille julkaisussaan ”*Avoin kirje Malmin lentokentän ystäville*” (Vapaavuori, 2017). Tuolloin pormestariehdokkaana ollessaan Vapaavuori hakee sympatiaa ja teetaa, että:

Olen Pohjois-Helsingin poikana ja ilmailun kasvuun uskovana suhtautunut Malmin kenttään suurella sympatialla. Minulle olisi aikanaan hyvin sopinut, että se säilyy ilmailutoiminnassa. Jossakin vaiheessa asiat etenevät kuitenkin pisteseen, josta on vaikea enää ottaa taka-askelia. (Vapaavuori, 2017.)

Vapaavuori summaa: ”*On hyvin vaikea nähdä, että Malmi voisi enää, kaiken jo päätetyn jälkeen, säilyä ilmailukäytössä*” (Vapaavuori, 2017). Hän päättää lausumansa toteamukseen, että nykyinen suunta on realismia, eikä siltä tieltä enää ole mahdollista kääntyä. Vapaavuori jättää kuitenkin ovea hieman auki.

Jos joku riittävän korkea valtiiovallan edustaja riittävän vakavissaan asiasta haluaa keskustella, olen kuitenkin siihen mahdollisena tulevana pormestarina aina valmis. (Vapaavuori, 2017).

Älkööt siis alempiarvoiset vaivautuko.

Vihreiden voimakasta kantaa on julkisuudessa laajasti kyseenalaistettu gryndereitä suosivana ja toisaalta kasvihuonepäästöjä lisäävänä. Suomen Kuvalehti uutisoi, että alueen paaluttamiseen tarvittaisiin yli 14000 kilometriä teräsbetonipaaluja, Helsingistä Etelä-Koreaan ja takaisin, lehti vertaa. Näiden pilareiden eli paalujen valmistaminen vaatisi betonia määrän, jonka tuotannosta syntyisi yli 350 tuhannen tonnin CO₂-päästöt. Maansiirtoja tarvittaisiin miljoonia kuutiometrejä, joista tuntematon osa ongelmallista sulfidisavea. Edelleen lehti konkretisoi poistettavien maamassojen määrän kuutioksi, jonka jokainen sivu olisi 130 metrin pituinen. Luvut ovat

peräisin MLY:n Tapio Valmisen laskelmista, jotka Helsingin kaupungin asiantuntijat lehden mukaan vahvistavat. (Raivio, 2018.)

Vallankäyttö Malmi-asiassa on pantu merkille myös esimerkiksi Klaus Bremerin (2014) artikkelissa *“Likainen raha kaataa Malmin lentoaseman”*. Klaus Bremerin artikkeli kuljettaa lukijan läpi uskomattoman suhmuroinnin ketjun, jossa Vapaavuori ja monet muut ministerit pelaavat Malmin alarajon Vapaavuoren hyvänä kaverina tunnetun Jussi Pajusen yritysimperiumin pussiin. Tarinassa vilisee nimiä, kuten Paula Risikko ja Merja Kyllönen ministereinä ja Soili Suonoja ja Kari Saarinen Finnavian johtoportasta. Tapahtumien ketju on looginen ja on helposti uskottavissa todeksi.

Mielenkiintoinen on myös Bremerin (2014) esiintuoma suuntaus, jossa ns. citykenttiä tai varakenttiä arvostetaan ja kehitetään. Suomi jää yksin linjassaan luopua toimivasta kokonaisuudesta, jossa mitä ilmeisimmin olisi vielä viljalti kehittämispotentiaalia. Bremer toteaa, että 21 Euroopan suurkaupungilla on lentokenttä lähempänä keskustaa kuin Helsingin Malmi.

Bremer (2014) mainitsee Tukholman Bromman. Se sijaitsee varsin lähellä keskustaa, vain kuuden kilometrin päässä. kenttä ehdittiin jo lakkauttaa vuonna 1982, mutta avattiin uudelleen 1993 kasvavan lentotarpeen tyydyttämiseksi. Tuota mahdollisuutta Malmille ei jää, jos asuntorakentaminen pääsee vauhtiin. 2006 oli Brommalle hurjan kasvun aikaa, jonka takia sille annettiin 30 vuotta lisääaikaa. Kööpenhaminasta Bremer mainitsee Roskilden. Sen etäisyys keskustasta on noin 35 kilometriä ja on suosittu halpalentoyhtiöiden ja harrasteilmailun keskus.

Oslo kakkoskenttä on Moss. Se sijaitsee 60 kilometriä Oslostä etelään. Bremer summaa, että Euroopassa ilmailun tulevaisuus nähdään eri tavalla, kuin miten Suomi, liikenne- ja viestintäministeriö (LVM), Finavia ja Helsinki sen näkevät. Näiden tahtona on hävittää kakkoskenttänä toimivan Malmin, vaikka vaihtoehtoista paikkaa sille ei ole pystytty osoittamaan. Bremer tuo vielä varsin kattavasti kulttuurihistorialliset näkökulmat sekä rakennustekniset haasteet kirjoituksessaan esiin, vaikka pääpaino onkin liikkaisen rahapelin paljastamisessa. Bremer, 2014.)

4 MALMIN LENTOASEMAN YSTÄVÄT RY

Malmin lentoaseman ystävät ry perustettiin 23.3.2002 Malmin lentoasemalla. Perustamiskokoukseen kokoontui 134 henkilöä. Periaatteessa perustamisen taustalla oli yksi selkeä pyrkimys, että Malmin lentoasema on säilytettävä nykyisellä paikallaan. Tarkoituksena oli ja on, saada päättäjät ymmärtämään periaate, joka sisältyy Raimo Ilaskiven toteamukseen: *”Malmin lentoasemaa ei voida siirtää, se voidaan vain tuhota”*. Ilaskivi on myös MLY:n jäsen. (MLY, n.d.)

Perustetun yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on Malmin lentokentän toiminnan säilyttäminen nykyisellä paikallaan sekä lentokentän toiminnan kehittäminen, edistäminen ja tukeminen. (MLY, n.d.) Toimintaa tuetaan mm. järjestämällä kentällä avoimien ovien päiviä, joilla Malmin lentoaseman toimintaan on käynyt tutustumassa kymmeniä tuhansia kiinnostuneita kaikkialta Suomesta. Malmin lentoaseman ystävät ry on ollut erittäin aktiivinen perustamisestaan lähtien. Tässä taulukoituna (taulukko 1.) yhdistyksen toimintaa perustamisajankohdasta alkaen.

Taulukko 1. Yhdistyksen Toiminta. (Hyvönen, 2019)

Vuosi	Merkittävimmät tapahtumat	Muu toiminta
2002	<ul style="list-style-type: none"> Yhdistys perustettu 	<ul style="list-style-type: none"> Yleiskaavavalitus ja muistio Uudenmaan maakunta-kaavaa varten. Ensimmäinen Avointen ovien -päivä. MLY osallistui ilmailu- ja kaupunginosayhdistysten tapahtumiin.
2003	<ul style="list-style-type: none"> Lentoaseman 65-vuotisjuhlat 	<ul style="list-style-type: none"> Aktiivinen osallistuminen Malmia korvaavasta kentästä (Mäntsälä, Loppi, Kiikala ja Kärkölä) käytyyn keskusteluun. Avoimien ovien päivä kokosi 30 000 vierasta.
2004	<ul style="list-style-type: none"> World Monuments Fund 100 Most Endangered Suomen Gallup: 58 % haluaa säilyttää kentän 	<ul style="list-style-type: none"> Nettisivut perustettu, tiedonkeruu toiminnasta ja historiasta Yleisöpäivä Malmilla, Yokoso Japan -ilmalaivan vierailu. Antonov An-2 Malmille Kuntavaalivaikuttaminen, ehdokkaiden mielipiteet julkisuudessa. Osallistuminen YLE:n Tositarina - Malmin lentokenttä -ohjelman (21.9.2004) tekoon. Visioseminaari ”Siipiparatiisi keskellä Helsinkiä”.
2005	<ul style="list-style-type: none"> Kenttäpostia alkaa ilmestyä vuosittain (levikki n. 40 000) Suomen Gallup: 65 % haluaa säilyttää kentän 	<ul style="list-style-type: none"> Junkers 52 -vierailu Mielenosoitus kaupungintalolla, tapaamiset päättäjien (mm. LVM) kanssa, Uudenmaan maakuntakaavavalitus.
2006	<ul style="list-style-type: none"> Yleiskaava 2002 kaatuu KHO:ssa, Malmi säilyy ilmailukäytössä World Monuments Fund 100 Most Endangered (2. kerta) 	

2007	<ul style="list-style-type: none"> Helsingin seudun lentokenttäselvitys julkaistaan 	
2008	<ul style="list-style-type: none"> Malmin lentoaseman 70-vuotisjuhlat, lentonäytös Malmi - Helsingin lentoasema –kirja 	<ul style="list-style-type: none"> Pysyvän valokuvanäyttelyn saaminen terminaaliin alakertaan.
2009	<ul style="list-style-type: none"> Malmille RKY 2009 -merkintä (koko lentokenttäalue) Helsinki International Airshow 	
2010	<ul style="list-style-type: none"> Säännöllistä reittiliikennettä Nord Stream -kaasuputkea laskevalle Solitaire-alukselle (Bel Air). 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteistyö Alvar Aalto -museon kanssa ja Malmilta maailmalle -verkkonäyttelyn avaaminen. Malmiaiheisen seinäkalenterin julkaiseminen.
2011	<ul style="list-style-type: none"> Sami Kontio Challenge Suomen Gallup: 56 % haluaa säilyttää kentän 	<ul style="list-style-type: none"> MLY:n uusi esite.
2012	<ul style="list-style-type: none"> Malmi kuntavaaliteemana, ehdokkaiden kannat julki 	<ul style="list-style-type: none"> MLY:n 10-vuotisjuhlat Malmin avoimet ovet
2013	<ul style="list-style-type: none"> Malmi Fly-In perustetaan Helsinki-teksti palautetaan kentälle (K. Wesa) 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteistyö uuden Gate1-ravintolan kanssa - 100LL-lauantailuennot
2014	<ul style="list-style-type: none"> Yleisilmailukoneiden testilento Helsinki-Vantaalle. Tarjouspyyntö yleisilmailun järjestelyistä Vantaalla (SIL kautta) Finland International Airshow TNS Gallup: 67 % haluaa säilyttää kentän 	<ul style="list-style-type: none"> Välitön reagointi kehysriihipäätökseen Nettisivut uusiksi aktiivinen tiedotus alkaa (kuukausittaiset jäsenkirjeet) Kenttäkierrätykset alkavat Ilmapartio alkaa
2015	<ul style="list-style-type: none"> Malmi eduskuntavaaliteemana, ehdokkaiden kannat julki Suojeluesitys RKY-alueesta Kantelu oikeuskanslerille Suomen uhanalaisin kulttuuriperintökohde 	<ul style="list-style-type: none"> Laajaa uutisointia Malmista eri tiedotusvälineissä Malmi ehdolla hallitusohjelmaan (Kokoomus ei hyväksynyt) Aktiivinen keskustelu LVM:n kanssa Lentokentän äänitasomallinnus nykytoiminnassa (Windcraft Oy)
2016	<ul style="list-style-type: none"> Kuntalaisaloite Helsingin kaupunginvaltuustolle Malmi kuntavaaliteemana, ehdokkaiden kannat julki Malmi Euroopan 7 uhanalaisimman kulttuuriperintökohteen joukkoon (Europa Nostra) Malmin lentoasema ja sen puolustajat valittiin vuoden helsinkiläiseksi Euroopan Kulttuuriperintöpäivät TNS Gallup: 68 % haluaa säilyttää kentän 	<ul style="list-style-type: none"> Lex Malmi -keräys alkaa, historian nopeimmin kerätty kannattajamäärä Aktiivinen keskustelu LVM:n kanssa Muistutus Helsingin uudesta yleiskaavasta Malmin osalta 1/2016 Valitus hallinto-oikeuteen Helsingin yleiskaavasta 12/2016

2017	<ul style="list-style-type: none"> • Lex Malmi eduskunnassa • Lex Malmi valiokunnissa • Vaarantamiskielto koko lentokenttäalueelle (ELY) • Suomi 100 juhlavalaistus 6.12.2017 • Osana Suomi 100- vuotta • Euroopan Kulttuuriperintöpäivät • TNS Gallup: 62 % haluaa säilyttää kentän 	<ul style="list-style-type: none"> • Operointi jatkuu Finavian poistuttua (lentokenttäyhdistys) • Kuntavaalivaikuttaminen, ehdokkaiden mielipiteet julkisuudessa • Kansanedustajien tapaamiset • Valiokuntien tapaamiset • Valitus maakuntakaavasta hallinto-oikeuteen • Rauhanlento-muistotaulu & julkistus Fly-Inissä (Mathias Rustin lento), Rust perui edellisenä iltana tulonsa. MLY 15 v Fly-In. • Kantar TNS: 53 % äänestysikäisistä helsinkiläisistä haluaa valtion lunastavan Malmin lentokentän ilmailukäytön jatkamiseksi
2018	<ul style="list-style-type: none"> • Lex Malmi eduskunnan täysistunnossa • Malmin 80-vuotisjuhlat - fly in • Yleiskaava Malmin osalta KHO:n käsitteilyyn. Korkeimman oikeuden esittelijä esitti valituksen hyväksymistä selkein perustein, mutta äänestyksessä valitus hylättiin. • Malmin lentoasema osa eurooppalaista kulttuuriperintövuotta 	<ul style="list-style-type: none"> • Suojeluesitys arviointiin ympäristöministeriölle • Sähkölentokoneen lanseeraus, mukana Finavia/Fortum • Euroopan kulttuuriperintöpäivät • Reittiliikennettä Nord Stream 2 -kaasuputkea laskevalle alukselle 8/2018 • Malmi - Helsingin lentoasema -kirja, 2. uudistettu painos • Jatkuva keskustelu hallituksen ja kaupungin kanssa • Malmi suosituin kansalaisten ehdotus Unesco-listalle • Valtuustoaloite neuvoa-antavasta kansanäänestyksestä
2019	<ul style="list-style-type: none"> • Malmi eduskuntavaaliteemana, ehdokkaiden kannat julki 	<ul style="list-style-type: none"> • Valitus maakuntakaavasta KHO:lle • Suojeluesitys lentokenttäalueesta luonnonsuojelulain perusteella • Malmin lentoasema ehdolle Unesco-listalle • Kuntalaisaloite neuvoa-antavasta kansanäänestyksestä • Jatkosopimus ilmailukäytöstä

Kuten taulukosta näkyy MLY on ollut hyvin aktiivisesti mukana Malmin lentokentän toiminnassa. MLY on järjestänyt lukuisia yleisötapahtumia ja näytöksiä sekä julkaissut materiaalia, esimerkiksi kirjojen, kenttäpostin ja uutiskirjeen muodossa. Se on pyrkinyt lisäämään ihmisten tietoisuutta Malmin lentokentästä nettisivujen ja näyttelyiden avulla, sekä ollut aktiivisesti mukana poliittisissa keskusteluissa. Tärkeimmät ponnistukset yhdistys on kuitenkin tehnyt erilaisten aloitteiden muodossa Malmin lentokentän säilyttämisen puolesta, joita käsitellään seuraavissa kappaleissa.

5 LEX MALMI

Lex Malmi on kansalaisaloite, jonka tarkoituksena oli saada eduskunta säätämään laki Helsinki-Malmin lentopaikan säilyttämiseksi lentokäytössä, sen oheistoiminnan kehittämiseksi sekä lentopaikan kulttuuriympäristöarvojen säilyttämiseksi. Kansalaisaloite julkaistiin 10.8.2016 ja kannatusilmoitusten kerääminen päättyi 23.10.2016. Lakialoite sai 56 067 nimeä taakseen. Kansalaisaloitteen avulla kansalaisilla on mahdollisuus tuoda la-

kiehdotus tai -aloite eduskunnan käsiteltäväksi. Perustuslain mukaan vähintään viidelläkymmenellä tuhannella Suomen kansalaisella, joilla on äänioikeus, on oikeus tehdä eduskunnalle aloite lain säätämiseksi. Äänioikeutettu on sellainen Suomen kansalainen, joka on täysi-ikäinen. (Kansalaisaloitelaki, 12 / 2012.)

Elina Leukkunen (2018) on käsitellyt Lex Malmia omassa opinnäytetyössään vuonna 2018. Johdannossaan Leukkunen toteaa, että Helsingin kaupunki on jo vuoden 2002 yleiskaavan suunnittelun yhteydessä katsonut Malmin lentokentän alueen merkittäväksi tulevaisuuden rakennusalueeksi. Kaava ei kuitenkaan lentokentän alueen osalta tuolloin toteutunut. Korkein hallinto-oikeus kumosi 7.11.2006 päätöksellään Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksen yleiskaavasta koskien Malmin lentokentän aluetta. KHO:n päätös ei koskenut niinkään yleiskaavan sisältöä vaan päätöksenteossa ilmennyttä esteellisyyttä. Vuonna 2016 hyväksytyssä yleiskaavassa Malmin lentokenttä ympäristöineen on varattu asuinalueeksi. Tämä oli Leukkusen mukaan alkulaukaus Lex Malmi aloitteelle. Noin kuukauden kuluttua kansalaisaloitteen julkaisemisesta, oli kannatusilmoituksia kerätty 38 000. Kannatusilmoitusten kerääminen päätettiin 21.10.2016, sillä tarvittavien viidenkymmenentuhannen kannatusilmoituksen määrän ilmoitettiin täyttyneen jo lokakuun alkupuolella. Kaiken kaikkiaan vahvistettuja kannatusilmoituksia oli tullut 56 067 kappaletta, joista kansalaisaloite.fi-verkkopalvelun kautta tuli 31 556 kappaletta.

Kansalaisaloite luovutettiin lakiehdotuksen muodossa eduskuntaan eduskunnan puhemies Marja Lohelalle 8.2.2017. Lakiehdotus käsittää viisi lukua, ja siinä on yhteensä 18 pykälää. Lakiehdotukseen on sisällytetty yleiset säännökset, määritykset lentokentän käytöstä ja rajoituksista, hyvityksistä, alueen lunastuksista sekä muista säännöksistä. Lakiehdotuksen laati Kim Korkkula, joka myös eduskunnan sitä valmistellessa ja käsitellessä antoi siitä tarkentavia asiantuntijalausuntoja. Korkkulan lisäksi ehdotuksen allekirjoittajiksi oli merkitty Mikko Saarisalo ja Juha Krapinoja. (Eduskunta, 2017.)

5.1 Lex Malmin käsittely ja aloitekeskustelut

Lex Malmin käsittelyssä siitä annettiin 15 asiantuntijalausuntoa. Usean eri asiantuntijan perustuslakivaliokunnalle antamassaan lausunnossa on painotettu lakiehdotuksen ristiriitaa ja jopa ongelmallista suhdetta Suomen perustuslakiin nähden. Suurimpina kysymyksinä on käsitelty lakiehdotuksen suhdetta perustuslain 121. pykälään, jossa säädetään kuntien itsehallinnosta. Lisäksi perustuslain 3. pykälän kannalta lakiehdotus on katsottu ongelmalliseksi. Kyseisessä pykälässä säädetään valtiollisten tehtävien jaosta ja parlamentarismista. Kuitenkaan perustuslain 15. pykälän mukaista omaisuuden suojaa lakiehdotuksen ei katsottu rikkovan, sillä on todettu, etteivät kunnat ole tämän säännöksen piirissä.

Lähetekeskustelu Malmin lentokentän tulevaisuudesta oli värikkydessään vertaansa vailla. Syystäkin puheenvuoroissa näkyi närkästys siitä, että asialla myös kampanjoitiin kuntavaaleja silmällä pitäen. 23.2.2017 käydyssä aloitekeskustelussa käytettiin runsaasti puheenvuoroja, yhteensä noin 70 kappaletta. Tunteiden kuumenemiseltakaan ei välttytty. Voimakkaimmin Malmin lentokentän puolustajina puolueista esiintyi Keskusta, kenties vähiten SDP. Myös Perussuomalaiset (PS) olivat selvästi kentän säilyttämisen puolella, kuten myös Kokoomus, tosin ei niin selkeästi. (Koivuranta, 2017.)

Keskustelun avaa PS:n edustaja Tom Packalen, joka kehuu lakialoitetta erittäin perustelluksi ja hyvin valmistelluksi. Hän myös siteeraa Raimo Ilaskiveä toteamalla, että Malmin voi tuhota vain kerran. Sen jälkeen Keskustan edustaja Antti Kaikkonen, PS:n edustaja Sampo Terho ja Kokoomuksen edustaja Jaana Pelkonen pääosin yhtyvät Packalenin avuksi. Myös RKP:n edustaja Stefan Wallin kannattaa lentotoiminnan jatkamista Malmilla. SDP:n Edustaja Eero Heinäluoma esittää ensimmäisen epäilevän kommentin tiedustellessaan, onko valtio siirtämässä toimintoja lisää Malmille, jotta sen käyttö olisi tärkeämmässä roolissa. (Koivuranta, 2017.)

Juha Sipilän kommentti ilmeisesti laukaisee tunteet, kun hän pääministerin roolissa toteaa, että hallitus olisi valmis säilyttämään kentän tietyin ehdoin. Se edellyttäisi maanvaihtoa Helsingin kanssa, josta Sipilän mukaan on käyty jo keskusteluja. Varsinkin myöhemmin mediassa tätä syytetään vaalitempuksi, sillä yleisen näkemyksen mukaan hallituksessa ei yleisesti oltu tietoisia Sipilän kertomasta valmistelutyöstä. Maanvaihdon ajatusta kannatetaan useissa puheenvuoroissa Keskustan, Kokoomuksen ja Perussuomalaisten riveistä. Myös kulttuuriperinnön arvoa painotetaan ja sitä, että Helsingillä olisi paljon muutakin tyhjää tilaa rakentaa asuntoja. SDP tivaa useammankin edustajan voimin valtion suunnitelmia Malmin kentän toimintojen tehostamiseksi ja laajentamiseksi. Puolueen kanta itse kentän säilyttämiseen jää hyvin epäselväksi. (Koivuranta, 2017.)

Kokoomuksesta todetaan, että keskustelussa ei ole paikalla yhtään Vihreiden edustajaa. Tämä on erittäin outoa, onhan kyseessä kuitenkin hyvin tärkeä asia Helsingin ja koko Suomen kannalta. Perussuomalaisten edustaja Kaj Turunen vertaa kentän jyräämistä Olavinlinnan purkamiseen. SDP:n edustaja Mika Kari syyttää kentän puolustamista vaalitempuksi, SDP:n kanta ei tule julki vielääkään. (Koivuranta, 2017.)

Liikenneministeri Anne Berner käyttää pitkän puheenvuoron, jossa lähinnä toteaa, ettei valtiovallalla ole ollut suurta roolia asiassa ja että Helsinki ei ole ollut innokas keskustelemaan asiasta. Berner kuitenkin mainitsee, että asia aiheuttaa suurta huolta laajasti. Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen käyttää puheenvuoron alueen luontoarvojen tuomiseksi julki. Myös useita näkemyksiä Citykenttien suosioista maailmalla nostetaan esiin. (Koivuranta, 2017.)

Kaikkonen tivaa suoraan SDP:n kantaa kentän säilyttämiseen. Vastausta ei tule. Useat SDP:n edustajat korostavat toimintojen tehokkaampaa keskittämistä alueelle. SDP:n edustaja Joona Räsänen ottaa esiin ”marttyyrikortin” ja toteaa, että nykytilanteessa syytetään kaikesta juuri SDP:tä. Myöhemmässä puheenvuorossaan Räsänen toteaa, että asia juontaa vuoteen 2014, jolloin valtio alkoi vetää toimintoja pois Malmilta. Räsänen mukaan Helsingin kaupungin kanta ratkaisee ja jos se ei aio muuttaa päätöstään Malmin osalta, lentokentän alasajo jatkuu. SDP:n edustaja Suna Kymäläinen mainitsee vielä, että kunnallisen itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen on itsestäänselvyys. Eli Helsingin oikeuden hallita omia alueitaan. Edelleen puolueen mielipide itse asiaan jää ilmaan. Yhteenvetona voisi ajatella, että Vihreät ja SDP eivät uskaltaneet profiloitua puolustajina eivätkä vastustajina. Näin ollen heidän taktiikkansa vaalipelissä on jäädä harmaalle alueelle, muiden puolueiden lähinnä seuratessa Lex Malmin sanomaa. Aloitekeskustelusta lakialoite etenee eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokuntaan. (Koivuranta, 2017.)

5.2 Perustuslakivaliokunta

Liikenne ja viestintävaliokunta pyysi asiassa lausuntoa perustuslakivaliokunnalta, joka tyrmäsi lain etenemisen. 24.10.2017 tulleen lausunnon mukaan kansalaisaloite ei täytä laille asetettuja tavoitteita. Lisäksi perustuslakivaliokunta näkee ongelmallisena sen, että edetessään laiksi, aloite puuttuisi kunnalliseen itsemääräämisoikeuteen. Lausunnossaan perustuslakivaliokunta katsoo, ettei varsinaisia esteitä Lex Malmin kaltaiselle laille olisi, edellyttäisi se kuitenkin lakiehdotuksen valmistelua kokonaan uudelleen. Avainasemaan lausunnossa nousevat perustuslain 2. pykälän kanssa ilmevät ristiriidat. (Sävälä, 2017.)

Liikenne- ja viestintävaliokunta voi lausunnon mukaan yhdessä valtioneuvoston kanssa kehittää aloitetta siten, että ristiriitaisuuksia perustuslain kanssa ei enää ilmenisi. Päätösesityksessä todetaan, että mikäli valiokunnan esittämät valtiosääntöoikeudelliset seikat huomioidaan asianmukaisesti, voidaan lakiehdotus käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunnan mukaan lakialoite vaatisi niin suuria muutoksia, että se pitäisi käsitellä kokonaan hallituksessa uudelleen. Helsingin kaupungin omistuksessa oleva lentokenttäalue on jo sisällytetty yleiskaavaan asumisalueeksi. Perustuslakivaliokunta ei pitänyt hyvänä yksittäistapauksiin liittyvien lakien säätämistä. Lainsäädännössä pitää valiokunnan mukaan pyrkiä johdonmukaisuuteen ja vakauteen. Perustuslakivaliokunta arvostelee myös kansalaisaloitteen käyttämistä hallintopäätösten muuttamiseen, vaikka kansalaisaloitteiden tarkoituksena on nostaa uusia kysymyksiä poliittiseen keskusteluun. (Sävälä, 2017.)

Lex Malmin osalta tie nousi pystyyn 13.3.2018. Tällöin uutisoitiin Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan ehdotus, että Helsingin Malmin lentokentän ilmailutoiminnan säilyttämistä vaatinut kansalaisaloite hylätään.

Kuitenkin mietinnössään valiokunta ehdottaa, että valtioneuvoston tulisi ryhtyä toimenpiteisiin, jotta korvaavat lentokenttätoiminnot turvataan. Tiedotteessaan liikenne- ja viestintävaliokunta toteaa, että myös tulevaisuudessa pääkaupunkiseudun läheisyydessä on tarvetta lentopaikoille yleisilmailua varten. (STT, 2018.) Lex Malmi -kansalaisaloitteen vaiheet on vielä koottu tiivistetysti yhteen kuvassa 4.

Kuva 4. Lex Malmi -kansalaisaloitteen vaiheet.

6 KANSALAISALOITTEET MALMIN LENTOKENTÄN SÄILYTTÄMISESTÄ JA VASTAAN

6.1 Kuntalaisaloite Helsinki-Malmin lentokentän säilyttämisestä ilmailukäytössä

7.12.2018 julkaistussa kuntalaisaloitteessa kerätään nimiä kunnallisen kansanäänestyksen järjestämisestä Malmin lentokentän tulevaisuudesta. Aloitteessa kerrotaan Helsingin suunnitelmilla lentokentän rakentamisesta ja kansalaisten mielipiteellä olevan ristiriita. Niin ikään mainitaan, ettei Helsinki kertaakaan monikymmenvuotisen rakennushahmottelun aikana

ole kysynyt kansalaisten mielipidettä asiasta. Myöskään vaihtoehtoja lentotoiminnan ja rakentamisen aidosta yhdistämisestä ei ole aloitteen mukaan otettu huomioon. Kokonaisuudessaan kansalaisten kuuleminen ei ole ollut riittävää. (Kuntalaisaloite, 2018.)

Aloite painottaa, että Malmin lentokentän säilyttämisellä on vahva helsinkiläisten tuki. Tekstissä viitataan TNS-Gallupin teettämään tutkimukseen, jonka mukaan 62 % helsinkiläisistä haluaisi säilyttää lentokentän. Perusteena käytetään myös jo kaatunutta Lex Malmia, joka sai nopeasti taakseen erityisen suuren kannattajajoukon. Asiaa pidetään aloitteessa kunnallisesti merkittävänä. Kenttä mainitaan elävänä, kansainvälisesti tunnettuna ja tunnustettuna kulttuuriympäristönä, jolla on lisäksi merkittäviä luontoarvoja. Ilmailullisesta näkökulmasta on kysymys monipuolisten ilmailumahdollisuuksien turvaamisesta ja kokonaisen elinkeinosektorin alueellisesta olemassaolosta. Malmi mainitaan myös älykkään, päästöttömän sähköisen ilmailun mahdollistajana. Kunnallinen merkittävyys tulee aloitteen mukaan todistettua ja korostumaan siinä vaiheessa, kun aloite on saanut taakseen kuntalaissa määritellyn vähimmäismäärän kannattajia asian saattamiseksi käsittelyyn. Aloitteen vastuuhenkilöinä toimivat Malmin lentokentän ystävät ry:n puheenjohtaja Timo Hyvönen, Kim Korkkula sekä Raimo Ilaskivi ja itse esitys on varsin yksinkertainen (kuva 5.). (Kuntalaisaloite, 2018.)

ESITYS:

Suomi on demokraattinen valtio ja ensisijaisesti valta kuuluu kansalle. Kaupunki on asukkaitaan varten.

Me allekirjoittaneet kuntalaiset esitämme, että Helsinki järjestää viimeistään puolen vuoden kuluessa aloitteen luovuttamisesta kansanäänestyksen Malmin lentokenttäalueen käytöstä.

Toisekseen esitämme, että kaupunki lykkää kentän toiminnan alasajoon tähtäävien päätösten toimeenpanoa, kunnes mainittu äänestys on järjestetty.

Tuleeko Helsinki-Malmin lentokenttä säilyttää ilmailukäytössä?

- A) Kyllä
- B) Ei

Kuva 5. Esitys kunnallisessa kansanäänestyksessä Helsinki-Malmin lentokentän säilyttämisestä ilmailukäytössä. (Kuntalaisaloite, 2018.)

Huhtikuun neljäntenä päivänä vuonna 2020 kuntalaisaloite.fi-palvelu näytti aloitteen saaneen taakseen 27 186 nimeä. Kuntalain 25. pykälän mukaan vähintään neljä prosenttia kunnan 15 vuotta täyttäneistä asukkaista voi tehdä aloitteen kunnallisen kansanäänestyksen järjestämisestä. Tällöin

valtuuston on viipymättä päätettävä, toimitetaanko aloitteessa tarkoitettu kansanäänestys. (Kuntalaisaloite, 2018.)

Tilastokeskusken mukaan Helsingin väkiluku oli 31.12.2019 653 835 asukasta. Näistä n. 86 % on yli 15-vuotiaita (Tilastokeskus, n.d.). Neljän prosentin kannattajavaatimus kansanäänestyksen käsittelemisestä olisi n. 22 500 asukasta. Toki nämä luvut elävät hieman päivittäin, mutta vaadittava kannattajamäärä näyttäisi olevan selkeästi saavutettu. Aloitetta ei kuitenkaan ole vielä jätetty, sillä kansanäänestystä ei ole pakko järjestää, jos enemmistö kuntavaltuutetuista ei katso sitä tarpeelliseksi. Vaikuttaa siltä, että enemmistöä aloitteen taakse olisi vaikeata saada, sillä Kokoomuksen, SDP:n ja Vihreiden puheenjohtajat ovat ilmoittaneet, etteivät katso äänestystä tarpeelliseksi. (Parikka, 2019.)

6.2 Kuntalaisaloite Helsinki-Malmin rakentamisesta

Kuntalaisaloite kansanäänestyksen järjestämisestä Malmin kentän kohtalosta poiki myös toisen kuntalaisaloitteen. 27.12.2019 on julkaistu kuntalaisaloite, joka ajaa Malmin kentän poistamista lentokäytöstä ja sen rakentamista asuinkäyttöön kokonaisuudessaan. Aloitteen perusteluissa käytetään näkemystä, jonka mukaan Malmin kenttä on pienen elitistisen joukon puuhailuun käytettävä alue ilman laajempaa merkitystä. Aloitteessa kerrotaan, kuinka lentotoimintaa harrastava ihmisryhmä on saanut väärin perustein laajan joukon kannattamaan kentän säilyttämistä. (Kuntalaisaloite, 2019a)

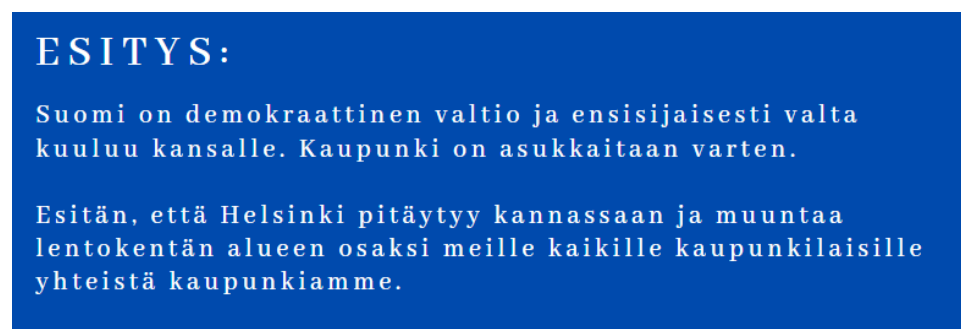
Lentotoimintaa harrastaa ihmisryhmä, jolla on aikaa, osaaamista, verkostoja ja pääomaa, joita he myös ovat käyttäneet hyödykseen turvatakseen harrastuksensa jatkuvuuden. Harrastustoiminnan puolesta tehty lobbaaminen ja kaupunkilaisille suunnattu mainonta ovat tuottaneet tulosta ja saaneet monet sellaisetkin kaupunkilaiset, joihin asialla ei ole välitöntä vaikutusta, harhautumaan kannattamaan kentän säilyttämistä väärin perustein. Helsingin kaupungilla taas, ei julkisen vallan ja yhteisen omaisuutemme käyttäjänä, ole vastaavaa mahdollisuutta lobata hankkeen puolesta muulla tavoin kuin asiallisella faktatiedolla vakiintuneita kanaviaan pitkin. Rahankäyttö vastapuolen kaltaiseen lobbaustoimintaan on kaupungilta poissuljettu vaihtoehto. (Kuntalaisaloite, 2019a.)

Myös kaupunkilaisten kuuleminen asiassa on ollut aloitteen tekijän mielestä riittävää. Kokonaisuudessaan aloite on sisällöltään melko tarkasti kansanäänestysaloitteen mukainen, mutta argumentoi jokaiseen kohtaan vastakohtaisesti. Hiukan toistoakin on, koska väitetysti väärin perustein ja suurella rahalla tehty lobbaustoiminta kentän puolesta tulee aloitteessa monesti ilmi. (Kuntalaisaloite, 2019a.) Aloitteessa väitetään, että Malmin kenttä palvelisi laajaa osaa kaupunkilaisia virkistysmahdollisuuksineen,

kun paikalle rakentuisi uusi kaupunkiympäristö viheralueineen. Aloitteen tekijä mainitsee, että *“Kaupunkikuvakin tulee vain rikastumaan, kuten on jo käynyt Helsingin Vuosaareen siirrettyjen satama-alueidenkin, Jätkäsaaren ja Kalasataman, osalta”* (Kuntalaisaloite, 2019a).

Mielenkiintoista on, että juuri Kalasatama ja Jätkäsaari ovat olleet julkisuudessa lähinnä suurten syntyneiden ongelmien, kuten liikennejärjestelyjen vuoksi. Aloitteen tekijä tuntuu korostavan kentän puolustajien *“salaseuramaisuutta”* päättäessään aloitteensa seuraavasti *“Toivoisin että lentokentän säilyttämisen takana häärivä ydinjoukko osaisi aidosti ajatella yhteistä etuamme ja lopettaisi kaupunkilaisille merkittävän hankkeen viivästyttämisen”* (Kuntalaisaloite, 2019a.)

Itse esitys nojaa kansanäänestysesityksestä kopioituun toteamukseen siitä, että Suomi on demokraattinen valtio ja ensisijaisesti valta kuuluu kansalle. Kaupunki on asukkaitaan varten (kuva 6).

Kuva 6. Esitys kunnallisessa kansanäänestyksessä Helsinki-Malmin lentokentän rakentamisesta. (Kuntalaisaloite, 2019.)

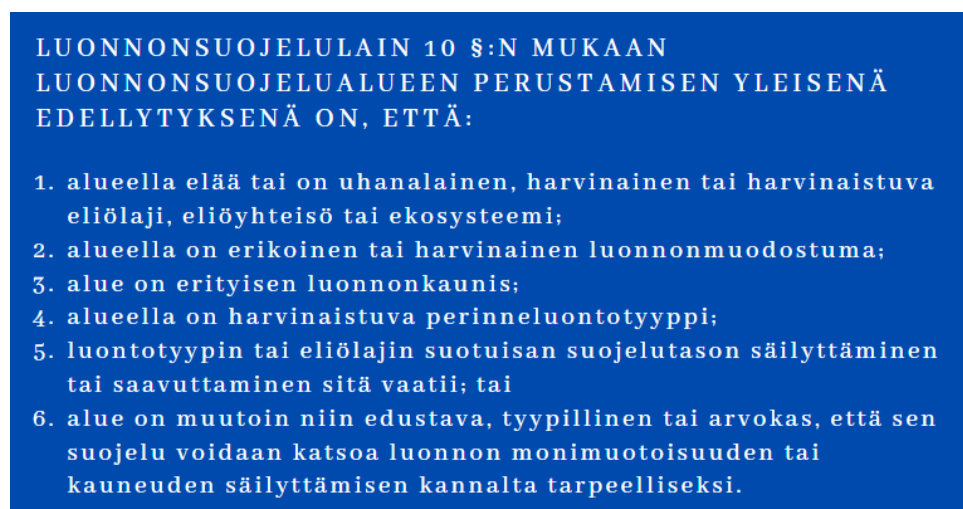
Yllätys kuitenkin on, että aloitteen tekijän nimi tai nimet on salattu. Nimestä tai nimistä olisi ollut kenties mahdollista seurata tämän aloitteen tekijöiden kytköksiä mahdollisesti rakennushankkeesta hyötyvien tahojen suuntaan. Taakseen esitys oli 4.4.2020 saanut yhteensä 27 nimeä. (Kuntalaisaloite, 2019.)

6.3 Kuntalaisaloite luonnonsuojelualueen perustamiseksi Malmin lentokentän alueelle

16.7.2019 on jätetty Kuntalaisaloite lainvalmisteluun ryhtymisestä Malmin kentän julistamiseksi luonnonsuojelualueeksi. Kannatusilmoitusten kerääminen on päättynyt 16.1.2020. Aloite sai taakseen 13 829 kannattajaa. Aloitteen allekirjoittajat vaativat, että eduskunta ryhtyy valmistelemaan lakia, jolla Malmin lentokenttä reuna-alueineen säädettäisiin luonnonsuojelualueeksi. Alueen erittäin uhanalaiseksi mainittu laaja, avoin niittyalue ja sitä ympäröivien reuna-alueiden luonto halutaan säilyttää ennallaan. Parhaiten tähän säilyttämiseen sopii aloitteen mukaan lentotoiminnan jatkaminen, koska se on vaalinut aluetta jo 80 vuoden ajan. Aloitteessa todetaan:

Malmin lentokentän luonnonsuojelualueen perustamiseksi valtio ryhtyy tarvittaviin toimiin, joista päätetään tarkemmin lainvalmistelun yhteydessä. Tarvittavia toimenpiteitä ovat esimerkiksi luonnonsuojelun asiantuntijoiden kuuleminen, niittyjen ylläpidosta ja kentän toiminnasta vastaavien eri osapuolien kuuleminen ja tarpeiden huomioiminen, luonnonsuojelualueeseen liitettävän kenttäalueen ja sitä ympäröivien alueiden tarkempi rajaaminen sekä tarvittaessa alueen pakkolunastaminen Helsingin kaupungilta julkiseen etuun perustuen. Luonnonsuojelualueen perustaminen edellyttää myös, että luonnonsuojelualueeksi otettavalle Malmin lentokentälle ja sen ympäröiville reuna-alueille määrätään viipymättä toimenpidekielto lain valmistelun ajaksi. (Kuntalaisaloite, 2019b.)

Perusteluna käytetään Luonnonsuojelulain 10. pykälän sisältöä. Pykälässä mainitaan kuusi yleistä edellytystä luonnonsuojelualueen perustamiseksi. (kuva 7.)

Kuva 7. Luonnonsuojelulain 10. pykälä. (Kuntalaisaloite, 2019b.)

Aloitteen mukaan kaikki kuusi täyttyvät Malmin lentokentän tapauksessa ja juuri lentotoiminta on säilyttänyt keskellä Helsinkiä kiistämättömät luonnon monimuotoisuuden arvot.

Perusteluissa tuodaan hyvin seikkaperäisesti julki alueen rikas luonto lintuineen, nisäkkäineen ja hyönteisineen. Lukemattomat eri lajit, jotka viihtyvät alueella ovat lisäksi uhanalaisiksi luokiteltuja. Alueen vaikutus valuma-alueena läheiseen Longinojaan on myös merkittävä. Perusteissa todetaan myös, kuinka luonnonsuojelualueen perustaminen estäisi ongelmallisessa rakentamisessa syntyvät ympäristöhaitat. Aloitteen vastuuhenkilöiksi on merkitty Janne Ropponen, Paavo Rauskanen, Heikki Koponen, Maiju Laakso ja Henrik Kiuru. (Kuntalaisaloite, 2019b.)

7 MALMIN LENTOKENTTÄ VAALITEEMANA

Toimintansa aikana Malmin lentoaseman ystävät ry on pyrkinyt tekemään Malmin asiasta näkyvämmän erilaisten vaalien yhteydessä tuomalla ehdokkaiden näkemyksiä julki. Seuraavassa joitakin poimintoja Vaalien yhteydessä uutisoiduista näkökohdista.

7.1 Eduskuntavaalit 2007

Vuoden 2007 vaaleissa käytiin tiukkaa keskustelua rakentamiseen tarvittavista maa-alueista Helsingissä. Tällä kertaa valokeilassa ei ollutkaan Malmi, vaan Sipoo. Jan Vapaavuoren asuntonministerinä masinoima hanke Länsi-Sipoon liittämiseksi osaksi Helsinkiä sai massiiviset mittasuhteet myös vaaleissa. Sipoon alueilla saattaisi olla vaikutusta myös Malmin tulevaisuuteen, mutta Malmin kentän tulevaisuus pitää ratkaista omana asianaan, sanoo Tero Auranen MLY:sta.

Helsingin uutisissa 16.3.2007 julkaistu artikkeli on otsikoitu: ”Kiistely Siipoosta varasti vaalihuomion Malmin kentältä”. Auranen korostaa, että yhdistyksellä ei ole minkäänlaista kantaa Sipoo-asiaan, vaikka sillä saattaa olla vaikutusta myös Malmin tulevaisuuteen. Yhdistys on lähettänyt vaaliehtokkaille kyselyn, jossa vaihtoehtoina on kentän säilyttäminen ilmailukäytössä tai asuinkäyttöön ottaminen. Selvä enemmistö 200 vastaajasta kannatti kentän säilyttämistä, mutta toki kysymyksen esittäjällä saattaa olla vaikutus eriävän mielipiteen omaavien vastaushalukkuuteen. Auranen harmittelee, jos asia on näin. Hänen mukaansa kaikkien ehdokkaiden kanta pitäisi tulla julki. (Helsingin Uutiset, 2007). Kyselyiden tuloksia yhdistys julkaisi sivulla pelastamalmi.org. Sivusto muuttui 30.6.2014 osoitteeseen malmiairport.fi.

7.2 Kuntavaalit 2017

Lex Malmi kuumensi kansanedustajia ja hallitusta kevään 2017 kuntavaalien alla, jolloin kansalaisaloite oli eduskuntakäsittelyssä. Innokkaana ilmailijana tunnettu pääministeri Juha Sipilä piti itselleen tutun kentän säilyttämistä niin tärkeänä, että hän lupaili hankkeelle hallituksen tukea. Sipilän mukaan hän oli jo käynyt Helsingin kaupungin kanssa neuvotteluja maa-vaihdosta valtion kanssa. (Mikkonen, 2017.)

Malmin kenttä oli muillekin keskustalaisille, varsinkin Helsingin valtuustoon pyrkivälle ympäristöministeri Kimmo Tiilikaiselle tärkeä. Hänen mielestään Helsingistä löytyy useita Malmin kenttää parempia alueita asuntorakentamiselle. Kokoomus muistutti eduskuntakeskustelussa, ettei Malmin kentästä ollut tehty hallituksessa minkäänlaista päätöstä. (Östman, 2017.)

8 TÄMÄN HETKEN TILANNE

Malmin tilanne on juuri nyt Korona-keväänä 2020 tiukempi, kuin koskaan. Lentotoiminnan oli määrä loppua vuoden 2019 loppuun mennessä. Alueella toimivien yritysten vuokrasopimukset oli kaupungin taholta irtisannottu ja Helsingin kaupungin toimialajohtaja Mikko Aho uhkasi 27.12.2019 jopa betoniporsailta estää lentotoiminnan jatkumisen. (Raivio, 2019.)

Malmin lentokenttäyhdistys on esittänyt vuokra-ajan ja samalla lentotoiminnan jatkamista. Kaupunki ei halua suostua myönnetyksiin, mutta Ahon perui puheitaan hieman myöhemmin. Ahon ulostulo oli erityisen arveluttava, koska Malmi on 2019 vuoden jälkeenkin säilynyt virallisena lentopaikkana, koska Traficom ei halua peruuttaa sen käyttö lupaa ennen kuin kiista vuokrasopimuksesta on rauennut. Malmi on edelleen myös virallinen rajanylityspaikka, jonka lakkauttamiseen kaupungin valta ei riitä. (Lentoposti, 2019.)

Traficom on ehdottanut asiassa palaamista neuvottelupöytään, mutta kaupungilta todetaan, että virkamiehet vain toteuttavat poliitikkojen päätöksiä, eikä tarvetta neuvotteluille enää ole. Lentokenttäyhdistyksen haaste vuokrasopimuksen purkamisesta siirsi asian käsittelyn Helsingin käräjäoikeuteen, joten ratkaisu siirtyi kauas tulevaisuuteen ja lentotoiminta jatkuu Malmilla edelleen. (Lentoposti, 2019.)

Malmin lentoaseman ystävät ry on jättänyt oman haasteensa Helsingin hallinto-oikeuteen vuokrasopimusten purkamista vastaan. Yhdistys käyttää perusteenaan näkemystä, jonka mukaan asianosaisia ei kuultu asiassa riittävästi. MLY:n mukaan vuokrasopimuksen irtisanomispäätös tehtiin kuulematta asianosaisia riittävästi. Yhden jo tehdyn valituksen ja pian jätettävän kanteen odotetaan helpottavan kentällä edelleen olevien kymmenien lentokoneiden tilannetta. MLY:n mukaan korvaavaa lentopaikkaa ei ole eduskunnan asettaman vaatimuksen mukaan järjestetty. (Parikka, 2020.)

Taistelua käydään nyt samanaikaisesti monella rintamalla. MLY ja Museovirasto ovat jättäneet Ympäristöministeriöön valitukset koskien Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksestä suojella vain pieni osa kenttäalueesta. Valittajien mukaan ELY toimi väärin perustaessaan osittaisen suojelupäätöksensä maankäyttö- ja rakennuslakiin rakennusperintölain sijaan. ELY:n näkemyksen mukaan Malmin arvokkaat rakennukset voidaan säilyttää asemakaavoituksen avulla. Kiitotiet jäisivät tulevan asuinrakentamisen alle. ELY:n mukaan Malmilla voidaan säilyttää kuitenkin myös "muistumia" kiitoteistä ja avoimista maisema-alueista. Museoviraston mukaan kentän suojelu jää ELY:n päätöksessä avoimeksi. *"Alueen vireillä tai valituskäsittelyssä olevissa asemakaavoissa ei ole riittävästi huomioitu suojelutarpeita."* (Välimaa, 2019.)

Museovirasto ei tyrmää asuinrakentamista täysin, mutta kyseenalaistaa, onko lisärakentaminen toteutettavissa siten, että lentokenttätoiminta tai ainakin kentän avoin maisematila säilyvät. Virasto viittaa Berliinin Tempelhofin kenttään, jossa kenttäalue on säilytetty avoimena, vaikka lentotoiminta ei alueella jatkukaan. Tämä olisi kompromissi, jossa kentän puolustajat varmuudella kokisivat hävinneensä. Kentän toiminnallisuus on kuitenkin kentän suojelijoiden ykkösprioriteetti. (Välimaa, 2019.)

MLY:n valituksessa pidetään ELY-keskuksen toimintaa paitsi virheellisenä, myös asenteellisenä. Puheenjohtaja Timo Hyvönen ihmetteli tuoreeltaan ELY:n päätöksen jälkeen, miksi virasto samaan aikaan pitää kenttää arvokkaana, mutta sen antama päätös on ristiriidassa suojeluesityksen kanssa. Yhdistyksen mukaan ELY ei ole ottanut päätöksessään huomioon ympäristöministeriön näkökantaa, vaikka ministeriön mukaan suojelupäätös pitää tehdä nimenomaisesti rakennusperintölain nojalla. (Välimaa, 2019.)

Suomen Luonnonsuojeluliiton (SLL) Uudenmaan piiri puolustaa myös Malmin alueen laajempaa suojelua. SLL:n verkkosivuilla on erityisasiantuntija Tapani Veistolan kannanotto, jonka mukaan Malmin kentän luonto- ja kulttuuriperintöarvot on turvattava, riippumatta lentotoiminnan jatkumisesta. SLL olisi tehnyt oman valituksensa asiasta, mutta rakennusperintölaki estää. (Välimaa, 2019.)

Tilanne näyttää nyt varsin pattiintuneelta ja sekä kaupunki, että kentän puolustajat odottavat oikeusasteiden ratkaisuja. Varmuudella viimeistä näytöstä ei ole vielä näytelty. Molemmat näkemykset ovat olleet varsin peräänantamattomia, eikä kompromissia ole juurikaan väläytelty keskusteluissa tai kannanotoissa. Kentän puolustajat ovat useassa lähteessä esittäneet toiveen kaupungille neuvottelupöytään palaamisesta, mutta toistaiseksi tulosta ei ole syntynyt. Helsingin Sanomissa 30.12.2019 julkaistu Matti Perttilän mielipidekirjoitus tuo ansiokkaasti esille kompromissin mahdollisuuden. Perttilä mukailee molempien näkemyksiä ja ymmärtää molempien osapuolten perustelut:

Jos koko alue kaavoitetaan kokonaisuudessaan mahdollisimman tehokasta asuinrakentamista silmällä pitäen, menetetään varmasti jotain tärkeää ja Helsingin omaleimaisuus kärsii. — — Toisaalta kaupungilla on hyvät syyt käyttää kaikki mahdollinen rakentamaton tila. Rakentamista puoltaa myös se, että Malmin lentokenttäalue on valtava, sitä ympäröi epäsiisti, puita ja pensaita täynnä oleva turva-alue, jonka hoito ei ilmeisesti kuulu kenellekään. Kenttä on kaupunkilaisilta suljettu alue, eikä turva-alueen ulkopuolelta kenttää edes näe, paria paikkaa lukuun ottamatta. Malmin keskusta on jäänyt ajastaan jälkeen, luultavasti ainakin osaksi kenttäkysymyksen ratkaisemattomuuden vuoksi. (Perttilä, 2019.)

Perttilä (2019) ehdottaa toisen kiitoradan poistamista käytöstä, ja sen alta vapautuvat alueen ottamista asuinkäyttöön. Hän ehdottaa myös asuinrakentamisen suuntaamista viereisen Tattarisuon alueelle. Tämä ei tosin ole mahdollista, sillä Tattarisuon käyttäminen pienteollisuusalueena on tuoreen päätöksen mukaan turvattu vuoteen 2047 asti (Malminseudun Yritysyhdistys, n.d.).

Perttilä (2019) ihmettelee, varmasti monen muun tavoin, miksi minkäänlaista kompromissia ei ole julkisuudessa esitetty, onko kyse vaikeasta arvovalta-asiasta? Perttilä viittaa myös mahdolliseen kansanäänestyksen asiasta. Hänen mukaansa siihen pitäisi lisätä mahdollisuus äänestää kompromissiratkaisun puolesta.

9 MINUN MALMINI

Kuten niin usein jo todettua, Malmi on kuuma aihe. Siitä on kirjoitettu hyvin niukasti neutraaleja artikkeleita, tai sitten niitä ei juurikaan julkaista, kun mehukkaampaakin on tarjolla. Innostuin itse ottamaan kantaa kenttä-asiaan eräänä aamuna kentän alueen läpi pyöräillessäni. Aamun kuulauksessa kimalteleva maisema kirvoitti ajatuksen runosta, jonka lähetin paikallislehti Koillis-Helsingin Lähtietoon, jossa se 4.9.2019 julkaistiin (kuva 8).

Uhatut

Uhatut aamun autereessa kylpevät
OH-LCH ja koko Malmin maisema
Tuo aarre, miten useat sitä sylkevät
Olisipa uudistajien ajatus järjen valaisema

Vasta hiljan kuului moottoreittesi jyly
Ääni historian ja suuren voiman
Miten joidenkin reaktio on niin tyly?
Kun elämyksen lentosi tarjoaa roiman

Tämä perintö arvokas pitää nyt vaalia
Sen suuruutta myöhässä ei pysty näkemään
Tuhota kokonaisuus on brutaalia
Kaikki jälkeinpäin, turhaan, tulevat itkemään

Minunkaan ääntäni ei saa pressakisassa
Tuo Janne, koillisen poikia muka
Kun meitä asuttaa aikoo maisemassa risassa
Ken takkinsa kääntäisi, tekeekö sen kuka?

Uskokaa, jos alkavat työt, tehdä taloja letossa
Saavat perustat suossansa varmasti vettyä
On aivan liikaa väkeä, samassa ghattossa
Koko koillinen ja pohjoinen, osansa on pettyä

Läheltä nähdä ei arvoa arvaamatonta
Brasiliala helpompi täältä on tyylyttää
Kaikki maailman asiantuntijat, heitä on monta
Sanovat, kohde tuo meidän, on osattava säilyttää

Tero Ilola
puistolalainen

Kuva 8. Uhatut. (Tero Ilola, 2019)

Tuolloin oli pitkään ollut tapetilla mm. Brazilian mittavat metsäpalot ja niiden vaarantamat kulttuurihistorialliset ja luontoarvot. Vapaavuori oli ollut julkisuudessa ymmärtäväisenä ja pahoittelevana jouduttuaan kääntämään takkinsa Malmi-asiassa. Vapaavuorella on vahva agenda esiintyä Koillis-/Pohjois- Helsingin poikana aina, kun se sopii kulloiseenkin kontekstiin. Yhdistelin näitä aiheita ja yritin hieman avata sitä elämyksellisyyttä, mitä Malmi tarjoaa ja on aina tarjonnut.

Nyt keväällä vuonna 2020 eletään poikkeusaikoja Korona-viruksen aiheuttaman pandemian vuoksi. Talous sukeltaa viikko viikolta eikä loppua näy. Poikkeustoimien alettua, viitattiin monin paikoin 1990-luvun alun lamaan ja lohduteltiin, ettei tästä koidu mitään vastaavaa. Oma näkemykseni on, että tuleva kurimus tulee olemaan paljon syvempi ja pahempi, nyt on mukana Suomen sijaan koko maailma.

Voisiko talouden depressio tuoda mukanaan ratkaisun Malmin tulevaisuuteen? Väheneekö uusien asuntojen tarve? Kaatuuko suuria rakennusyrityksiä siinä määrin, ettei innokkaita rakentajia löydykään? Kenties ainakin lisää aikaa kuluu ja näkemykset voivat muuttua, kaupunginvaltuusto ehtiä vaihtua ja enemmistö kansanäänestyksen taakse löytyä. Kenties rakentamisen ympäristövaikutukset saavat lisää painoarvoa ja kokonaisuus mietitään uudelleen.

Voi myös olla, että nimenomaan Malmin kaltaiset valtavat projektit nähdään Suomen ulospääsynä vaikeista ajoista. Lama saattaa iskeä haja-asutusalueisiin pääkaupunkia pahemmin ja muuttoliikkeen paine Helsingin suuntaan kasvaa. Silloin asuntotarjonnan rooli kasvaisi. Rakentamisen työllisyysvaikutus olisi huomattava ja pitkäkestoinen. Rahoitus olisi todennäköisesti turvattu, sillä kaupungin imagon kannalta lieenee erittäin tärkeää, että mikäli rakentamiseen päädytään, sujuu projekti kaikin tavoin myönteisessä tuulessa.

Jonkinlainen kompromissi olisi tervetullut, jotta molempia näkemyksiä edustavat osapuolet voisivat poistua näyttämöltä arvovaltansa säilyttäneinä. Itse pidän varmana, että mikäli Malmin lentokentän kokonaisuus tuhotaan, tulevat rakentamisen kannattajatkin katumaan päätöksiään varsin lyhyen ajan kuluessa. Silloin toki on mahdollista kerätä pisteitä myöntämällä, että virhe on tehty, kun peruuttamaton on jo tapahtunut.

Tämä työ osoittautui monin verroin haastavammaksi, kuin alun perin oletin. Aihe on niin laaja, että siitä riittäisi materiaalia selkeästi suurempaan-kin sisältöön. Hallinnollisten päätösten taustoista saisi varmasti oman esityksensä. Kenties tämä pintaraapaisu voi kuitenkin toimia innoittajana etsiä asiasta lisää tietoa tai ainakin toimia johdantona hetkeen, kun Malmin kohtalo lopullisesti ratkeaa.

LÄHTEET

Bremer, K. (2014). Likainen raha kaataa Malmin lentoaseman. Haettu osoitteesta: <http://www.boy.fi/atk/component/content/article/12-ajan-kohtaiset/573-likainen-raha-kaataa-malmin-lentoaseman.html>

Eduskunta, KAA. (2017). Lex Malmi, Laki Helsinki-Malmin lentopaikasta. Valiokuntien asiantuntijalausunnot. Verkkoaineisto. Eduskunta. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/KAA_1+2017_asiantuntijalausunnot.aspx

Google Maps. (n.d.). Haettu osoitteesta: <https://www.google.fi/maps/search/malmin%20lento-kentt%C3%A4/@60.2475936,24.7648531,10z>

Helsingin Uutiset. (2007). Kiistely Sipoosta varasti vaalihuomion Malmin kentältä. *Helsingin Uutiset* 16.3.2007, s.11.

Helsinki - Malmi (EFHF). (2018, July 8). Haettu osoitteesta: <https://lento-paikat.fi/helsinki-malmi-efhf/>

Helsinki-Malmi Airport. (n.d.). Haettu osoitteesta: <https://www.malmiairport.fi/>

Hyvönen, T., (2019). MLY:n toiminta. Sähköposti tekijälle 17.11.2019.

Ilola, T., (2019). Uhatut. *Koillis-Helsingin Lähtietö* 31. 4.9.2019, s.10.

Kansalaisaloitelaki. 12/2012. Verkkoaineisto. Finlex. Haettu osoitteesta: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2012/20120012?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kansalaisaloitelaki>

Koivisto, M., (2016). Malmin lentokenttä valittiin Euroopan 7 uhanalaisimman kulttuurikohteen listalle. Haettu osoitteesta: <https://yle.fi/uutiset/3-8747171>

Koivuranta, E. (2017). "Tuleeko tästä ennakkotapaus?" – Malmin kenttä kuumensi tunteita eduskunnassa, Yle seurasi hetki hetkeltä. Haettu osoitteesta: <https://yle.fi/uutiset/3-9476376>

Kuntalaisaloite. (2018). Kunnallinen kansanäänestys Helsinki-Malmin lentokentän säilyttämisestä ilmailukäytössä. Haettu osoitteesta: <https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/6466>

Kuntalaisaloite. (2019a). Malmin lentokentän rakentaminen. Haettu osoitteesta: <https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/12703>

Kuntalaisaloite. (2019b). Luonnonsuojelualueen perustaminen Malmin lentokentän alueelle. Haettu osoitteesta: <https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/4903>

Lampi, J. (2017). Suomen Ilmailuliitto. Haettu osoitteesta: <https://www.ilmailuliitto.fi/ilmailu-lehti/lentokenttayhdistys-pyorittaa-malmin-lento-asemaa-millaiset-vaikutukset-lentotoimintaan/>

Lentoposti. (2019). Malmin lentotoiminta ei pääty vielä vuodenvaihteessa - Traficom ei sulje kenttää. Haettu osoitteesta: https://www.lentoposti.fi/uutiset/malmin_lentotoiminta_ei_p_ty_viel_vuodenvaihteessa_traficom_ei_sulje_kentt

Leukkunen, E. (2018). *Lex Malmi*. Insinööriyö. Maanmittaustekniikka. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Haettu osoitteesta: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201804275792>

Malmin lentokenttä. (n.d.). Haettu osoitteesta: <https://www.openstreetmap.org/search?query=malmin%20lentokentt%C3%A4#map=14/60.2510/25.0478>

Malminseudun Yritysyhdistys. (n.d.). Tattarisuo. Haettu osoitteesta: <https://malminseudunyritysyhdistys.fi/alueittain/tattarisuo/>

Mikkonen, M. (2017). Pääministeri: "Hallitus valmis pelastamaan Malmin lentokentän". Haettu osoitteesta: <https://yle.fi/uutiset/3-9476898>

MLY. (n.d.). MLY. Haettu osoitteesta: <https://www.malmiairport.fi/mly/>

Parikka, V. (2019). Helsingin kolmen suurimman puolueen johto ei halua kansanäänestystä Malmin lentokentästä, vaikka 22 300 kaupunkilaista vaatii sitä. Haettu osoitteesta: <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006299466.html>

Parikka, V. (2020). Uusi vuosi ei tuonut betoniporsaita Malmin lentokentälle, koneita nousee ilmaan normaaliin tapaan. Haettu osoitteesta: <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006360028.html>

Perttilä, M. (2019). Lukijan mielipide: Kompromissi ratkaisisi kiistan Malmin lentokentästä. Haettu osoitteesta: <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000006357221.html>

Pihlajamaa, P. (2001). *MaTaPuPu*. 18.11.2001

Raivio, J. (2018). Tuhansia kilometrejä betonipilareita, massiivisia maansiirtoja – Malmin asuntojen rakentamisesta tulee kallista ja työlästä. Haettu osoitteesta: <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/tuhansia-kilometreja-betonipilareita-massiivisia-maansiirtoja-malmin-asuntojen-rakentamisesta-tulee-kallista-ja-tyolasta/>

Raivio, J. (2019). Kaupunki uhkaa sulkea Malmin vaikka betoniporsilla – Kiista kentän sulkemisesta on täysin juntturassa neljä päivää ennen määräaikaa. Haettu osoitteesta: <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/kaupunki-uhkaa-sulkea-malmin-vaikka-betoniporsilla-kiista-kentan-sulkemisesta-on-taysin-juntturassa-nelja-paivaa-ennen-maaraaikaa/>

Säävälä, H. (2017). Malmin lentokenttä ei saanut perustuslakivaliokunnan siunausta. Haettu osoitteesta: <https://yle.fi/uutiset/3-9898242>

Sipilä S., Hakkarainen R. & Wahl H-M. (2018). Malmi - Helsingin lentoasema. Helsinki: Minerva Kustannus Oy

STT. (2018). Malmin lentokentän säilyttämistä vaativa kansalaisaloite tyrmättiin valiokunnassa. Haettu osoitteesta: <https://yle.fi/uutiset/3-10115075>

Tilastokeskus. (n.d.). Haettu osoitteesta: <http://www.stat.fi/til/vaerak/index.html>

Välimaa, M. (2020). Museovirasto jyrähti Malmin lentokentän puolesta – myös luontoväki vastustaa Helsingin rakentamissuunnitelmia. Haettu osoitteesta: <https://www.vantaansanommat.fi/paikalliset/1236642>

Vapaavuori, J. (2017). Avoin kirje Malmin lentokentän ystäville. Blogijulkaisu 16.3.2017. Haettu osoitteesta: <https://puheenvuoro.uusi-suomi.fi/janvapaavuori/233596-avoin-kirje-malmin-lentokentan-ystaville/>

Östman, J. (2017). Tiilikainen: Malmin lentokenttää ei tarvitse uhrata asuntorakentamiselle. Haettu osoitteesta: <https://yle.fi/uutiset/3-9479989>